

Vezměte, prosíme, na vědomí, že text článku odpovídá platné právní úpravě ke dni publikace.

Dopady aktuálního boje EU proti odlesňování na podnikatele

Evropské nařízení EUDR[1] je v současné době značně diskutované v byznysovém prostředí. Jako součást tzv. Green Dealu má snížit dopady průmyslu na životní prostředí, ovšem tyto cíle jsou vykoupeny novou sadou povinností a související administrativní náročností a zvýšenými náklady. Cílem tohoto článku je přiblížit EUDR a jeho dopady do praxe a představit aktuality z příprav na účinnost EUDR od 30. 12. 2025.[2]

Co znamená EUDR

EUDR je přímo použitelným evropským nařízením, na jehož základě vznikají přímo povinným subjektům (výhradně podnikatelé) povinnosti.[3] Základním cílem EUDR je omezení odlesňování kontrolou obchodu s tzv. relevantními produkty, které jsou vyprodukované přímo z relevantních komodit nebo s jejich použitím. Relevantními komoditami jsou: skot, kakao, káva, palma olejná, kaučuk, sója a dřevo.[4]

Povinné subjekty

EUDR rozlišuje dva povinné subjekty, a to (i) hospodářský subjekt a (ii) obchodníka. Hospodářský subjekt je právnická nebo podnikající fyzická osoba, která poprvé uvádí na trh relevantní produkty nebo je vyvází do třetí země, obchodník je poté stejně vymezeným subjektem, který relevantní produkty na trh dodává. Uvedením na trh je první import relevantního produktu na území EU z třetí země,[5] nebo jeho prvotní výroba na území EU. Dodáním na trh je každý následný prodej relevantního produktu, který byl již jednou uveden na trh, tedy typicky prodej v distribuční síti a prodej koncovým zákazníkům.

Pokud se jedná o velké podniky,[6] povinnosti hospodářských subjektů a obchodníků jsou shodné, přičemž se jedná o povinnosti:

- a. **Provádět náležitou péči (due diligence):** Povinnost získat informace a nastavit procesy na vyhodnocování těchto informací tak, aby byl zajištěn soulad relevantních produktů s EUDR.
- b. **Vypracovat a uchovávat prohlášení o náležitě péči (Due Diligence Statement, „DDS“):** Dokument obsahující informace o produktu, odkaz na něj je povinným údajem v celním prohlášení.
- c. **Vést záznamy:** Povinnost uchovávat dokumentaci o náležitě péči po dobu nejméně 5 let a zpřístupnit ji příslušným orgánům na požádání.
- d. **Zajistit přiměřené postupy řízení rizik:** Pokud existuje více než zanedbatelné riziko, že relevantní produkt nesplňuje požadavky EUDR, musí být přijata opatření ke zmírnění tohoto rizika nebo produkt nesmí být uveden na trh.

Proč dodržovat EUDR?

Ačkoliv je EUDR přímo použitelné, nastavení sankcí závisí na rozhodnutí členských zemí, přičemž ty musí respektovat pravidla stanovená v EUDR. Český zákonodárce se rozhodl nastavit pokutu za

porušení povinností podle EUDR až do výše 10 milionů korun, alternativně pro právnické osoby až do výše 4 % jejich celkového ročního obrátu v celé EU za finanční rok předcházející rozhodnutí o uložení pokuty.^[7] Pokuty za porušení EUDR tak mohou být zcela zásadní.

Mimo peněžní pokuty lze však uložit například i propadnutí dotčeného relevantního produktu nebo propadnutí příjmů získaných z transakce s dotčeným relevantním produktem. V případě závažného porušení EUDR lze za vybrané přestupky uložit i dočasný zákaz uvádět nebo dodávat na trh anebo vyvážet relevantní produkt. Tento zákaz může trvat nejvýše 12 měsíců.

Uvedené správní tresty mají potenciál významným způsobem negativně ovlivnit podnikatelskou činnost daného subjektu. Například dočasný zákaz uvádět, dodávat nebo vyvážet relevantní produkt, který je pro konkrétní podnikatelskou činnost klíčový (např. pražená káva pro kavárny nebo pneumatiky pro prodejce pneumatik), může vést k tíživé finanční situaci až omezení činnosti daného podnikatele.

Odklad účinnosti a další úpravy

Proti původně plánovanému datu účinnosti EUDR (30. 12. 2024) se vznesla vlna odporu ze strany takřka všech adresátů. Následný postup unijních orgánů lze shrnout takto:

- **26. 12. 2024** - Evropský parlament přijal na návrh Evropské komise („EK“) odklad účinnosti EUDR, a to do 29. 12. 2025 (aktuální účinnost je od 30. 12. 2025, přičemž pro malé podniky a mikropodniky je účinnost odložena o dalších 6 měsíců);
- **květen 2025** - byl zveřejněn návrh delegovaného nařízení EK, který:
 - i. Mění rozsah relevantních produktů na základě čl. 35 EUDR;
 - ii. Vyjasňuje některé rozporované body.
- **22. 5. 2025** - EK zveřejnila nařízení v přenesené pravomoci, kterým stanovila rozřazení zemí dle rizika:
 - i. Nízké riziko - je možné uplatnit zjednodušený režim náležité péče;
 - ii. Standardní a vysoké riziko - je vyžadován plný rozsah náležité péče;
 - iii. Vysoké riziko - je kladen vyšší důraz na počet a důslednost provádění kontrol.

Na začátku července 2025 schválil Evropský parlament prohlášení, kterým vyzývá Evropskou komisi ke zrušení nařízení v přenesené pravomoci a přehodnocení zařazení zemí do jednotlivých kategorií.^[8] Prohlášení rozporuje především aktuálnost dat, na základě kterých došlo k zařazení zemí do kategorií. Zároveň Evropský parlament navrhuje zavedení kategorií zemí se zanedbatelným rizikem, pro které by platilo nakládání s relevantními produkty téměř bez omezení. To by mohlo usnadnit obchod s relevantními produkty především v rámci EU. Z druhé strany je ovšem Evropská komise pod tlakem environmentálních organizací, které požadují přísný postup a urychlené vymáhání EUDR.

Identifikované problémy a praktická úskalí

Přípravy na účinnost EUDR a zajištění souladu s ním se v praxi setkávají s řadou překážek, kdy nejvýznamnějšími jsou výkladové rozpory. Evropská komise vykládá zavedené pojmy v evropské legislativě ve vztahu k EUDR jinak, než je obvyklé, a zároveň případné výkladové mezery namísto úpravy znění EUDR vyplňuje prostřednictvím nezávazných dokumentů, které však nemají oporu v legislativním textu.

Jako příklad lze uvést otázku dovolenosti zpracování hromadného DDS pro více dodávek, předložení

DDS jednou za rok na všechny plánované dodávky nebo výjimku z působnosti EUDR pro relevantní produkty určené k testování, které budou při testech zničeny. Tyto otázky nejsou v EUDR výslovně řešeny a Evropská komise mění jejich výklad na základě zpětné vazby adresátů EUDR výhradně pomocí nezávazných dokumentů jako je např. dokument s často kladenými otázkami.[\[9\]](#)

V případě relevantních produktů určených k testování je využito pojmosloví nařízení č. 1186/2009,[\[10\]](#) ale bez výslovného odkazu na něj. Není tedy zřejmé, zda se uplatní výjimka pro relevantní produkty určené k testování i na produkty, které nebudou zničeny při testech, ale až následně pod dohledem příslušných orgánů.[\[11\]](#)

Evropská komise zároveň oproti původním předpokladům neposkytla nástroje, které by usnadnily provádění náležité péče. Jediný zveřejněný nástroj EU Forest Observatory je v praxi téměř nepoužitelný, protože obsahuje stará data (z roku 2020) a navíc je značně nepřesný. [\[12\]](#)

V současné chvíli také není jasné, jakou míru náležité péče budou dotčené orgány, především Národní lesnický institut, považovat za dostatečnou a jak bude probíhat ověřování získaných informací v praxi. Podle EUDR totiž nestačí získat od dodavatele informace o relevantním produktu, ale tyto je nutné také ověřit ve vztahu ke konkrétnímu produktu.[\[13\]](#)

Závěrem je vhodné upozornit na skutečnost, že i pro produkty s původem v zemích zařazených do nízké kategorie rizika je nutné provést posouzení (i) složitosti relevantních dodavatelských řetězců a (ii) rizika obcházení EUDR nebo smísení s produkty neznámého původu/s původem v zemích vyšší rizikové kategorie. Nepochybně i tyto skutečnosti bude vhodné zajistit ze strany nezávislé třetí osoby (např. poskytovatele certifikačních služeb). Alespoň minimální míra náležitá péče je tedy nezbytná i pro nízkorizikové země.

Doporučený postup

S ohledem na výše uvedené lze doporučit podnikatelům analýzu, v jaké roli podle EUDR ve vztahu ke konkrétním produktům vystupují a jaké jsou jejich dodavatelské řetězce. Následně je vhodné zaměřit se na komunikaci s poskytovateli certifikačních služeb tak, aby zjistili, jak bude v praxi probíhat certifikace nebo ověřování informací o relevantních produktech.

Nezbytná bude také včasná komunikace s dodavatelem relevantních produktů, především ze třetích zemí, aby byli informováni o dopadech EUDR a mohli vyhodnotit, zda jsou schopni poskytovat hospodářským subjektům informace vyžadované EUDR ve vztahu k jimi dodávaným relevantním produktům. Dodavatelé (výrobci) jsou rovněž primárními původci informací o složení jejich výrobků, jsou to tedy především právě oni, kdo mohou posoudit, zda je určité zboží relevantním produktem.

Mgr. Anna Cervanová, LL.M.
Advokát / Senior Associate

Mgr. David Svoboda

Advokátní koncipient / Junior Lawyer

**ROWAN[®]
LEGAL**

ROWAN LEGAL, advokátní kancelář s.r.o.

GEMINI Center
Na Pankráci 1683/127
140 00 Praha 4

Tel.: +420 224 216 212
Fax: +420 224 215 823
e-mail: praha@rowan.legal

[1] Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2023/1115 ze dne 31. května 2023 o dodávání na trh Unie a vývozu z Unie některých komodit a produktů spojených s odlesňováním a znehodnocováním lesů a o zrušení nařízení (EU) č. 995/2010.

[2] Platí pro velké a střední podniky, pro malé podniky a mikropodniky o půl roku později, tj. k 30. 6. 2026.

[3] Vztahuje se na podniky všech velikostí vč. podnikajících fyzických osob.

[4] Relevantní produkty jsou uvedeny v příloze č. 1 EUDR, přičemž tyto produkty musí obsahovat relevantní komodity, být jimi krmeny nebo být vyrobeny za jejich použití, jedná se např. o pneumatiky z kaučuku nebo čokoládu.

[5] Konkrétně vstup relevantního produktu do celního režimu „volný oběh“.

[6] Vymezeny podle čl. 3 odst. 4 směrnice Evropského parlamentu a Rady 2013/34/EU ze dne 26. června 2013 o ročních účetních závěrkách, konsolidovaných účetních závěrkách a souvisejících zprávách některých forem podniků, o změně směrnice Evropského parlamentu a Rady 2006/43/ES a o zrušení směrnic Rady 78/660/EHS a 83/349/EHS.

[7] EUDR bylo v českém právním řádu provedeno v zákoně [226/2013](#) Sb., o uvádění dřeva a dřevařských výrobků na trh, ve znění pozdějších předpisů, a to novelou [251/2025](#) Sb., která bude účinná od 1. 1. 2026.

[8] Prohlášení je dostupné >>> [zde](#).

[9] FAQ dokument je dostupný zde:

<https://circabc.europa.eu/ui/group/34861680-e799-4d7c-bbad-da83c45da458/library/e126f816-844b-41a9-89ef-cb2a33b6aa56/details>

[10] Nařízení č. 1186/2009 ze dne 16. listopadu 2009 o systému Společenství pro osvobození od cla.

[11] Postup podle čl. 99 nařízení č. 1186/2009.

[12] Nástroj je dostupný zde: <https://forest-observatory.ec.europa.eu/>

[13] Platí především pro relevantní produkty s původem v zemích zařazených do kategorií nízkého a standardního rizika.

© EPRAVO.CZ - Sběrka zákonů, judikatura, právo | www.epravo.cz

Další články:

- [Srovnání české a švýcarské praxe při moderaci smluvní pokuty v kontextu sportovního práva](#)
- [Byznys a paragrafy, díl 21.: Podnikání v energetice](#)
- [Přijetí usnesení valné hromady v rozporu se zákazem uloženým předběžným opatřením](#)
- [Moderace smluvní pokuty v kontextu judikatury](#)
- [Nové riziko pro manažery: odpovědnost za kartely](#)
- [Rozhodnutí Soudního dvora Evropské unie o předběžné otázce - C-386/23 ze dne 30. dubna 2025 - Prolomení zákazu uvádět zdravotní tvrzení týkající se rostlinných látek?](#)
- [Stabilizace úrokových sazeb hypotečních úvěrů a jejich vliv na trh nemovitostí](#)
- [Prověřování zahraničních investic v EU: současný rámec, česká praxe a očekávané změny](#)
- [Pozor IPO fond 2025+ je tu](#)
- [EU Listing Act ruší povinnost oddělených plateb za investiční výzkum při obchodování na kapitálovém trhu](#)
- [Právním účinkem služebnosti poživacího práva je vstup poživatele do právního postavení pronajímatele dle dříve uzavřené nájemní smlouvy](#)